

Neljä pääväriä: Valkoinen

© A. Sovijärvi, 2000, rev V

<http://apz.fi/kirjat/>

Tämä teksti on 2. osa "Päävärit"-sarjaa.

"Tämä on siitä, kun ymmärrän ongelman."

Ensimmäinen luku

"En tiedä miksi olen täällä, varsinkaan kun en halua"

Talven pimeys täytti niin mieleni kuin huoneenikin. Sälekaihtimien väleistä oranssinsävyiset katulamput heijastivat huoneen lattiaan raitoja. Minua ei enää nukuttanut, vaikkakin syvä väsymys täytti koko tajunnan. Rannekello heijasti kirkasta vihreää valoaan patjalle, "FRI 22 3:53" se kertoi näytöllään.

Lähes kolme tuntia vielä lähtöön, vaikka olin jo valmis lähtemään töistä takaisin kotiin. Heitin peiton syrjään ja hyppäsin alas sängystä. Muistan vieläkin ne kesäiset yöt, jolloin pääsin irtautumaan tästä kaikesta. Mutta kaikesta joutuu aina maksamaan ja nyt minä maksoin suuremmalla tuskan taakalla sitä hetkellistä vapauden tunnettani.

Katuvalojen ollessa ainoa valaistus suunnistin keittiöön ja sytytin retkikeittimeen tulen. Sekin oli kuitenkin niin kirkas että jouduin katsomaan hetken muualle. Päätä särki, olo oli muutenkin flunssainen. Kaivoin vanhan alumiinisen teekannun ja kippasin sinne mukillisen vettä.

Veden lämmitessä liedellä raotin hieman sälekaihtimia ja katsoin ulos. Pääkaupunkiseudun asuinlähiö oli peittynyt lumeen. Kadulla oli kerros loskaa, jota ohi ajaneet autot olivat levitelleet pitkin jalkakäytäviä. Lunta satoi suurina hiutaleina hitaasti. Koko näkymä oli jotenkin pahasti ristiriidassa itsensä kanssa; kaikki oli jotenkin liian rauhallista.

Kaadoin kuuman veden mukiin ja heitin sekaan teepussin kellumaan. Hain eteisestä postiluukusta tulvineen roskapostin ja vedin keittiöjakkaran tiskipöydän äärelle. Selasin läpi mainoksia samalla kun hörpin hitaasti teetä, pistin samalla merkille että täällä oli järkyttävän kylmä.

"Tule Anttilan jouluhuumaan" luki ensimmäisen mainoksen kannessa. Kuvassa Joulupukki osoitti sivun tarjouksia, "Kyllä pukki tietää mistä kannattaa ostaa" sanoi puhekupla.

Huokasin syvään. Siitä ei ole montaakaan vuotta kun luin samoja mainoksia se joulun jännitys sisälläni. Kun tarkemmin pysähdyin miettimään, on siitäkin kulunut jo kymmenisen vuotta.

Joulusta tuli aikanaan minulle toiveiden toteuttamisen vuodenaika. Mitä ikinä alle 10-vuotias mieli keksi toivoa, aina sen sai. Jännitin silti joka jouluyhtä innokkaasti toteutuisivatko toiveeni tänäkin vuonna.

Saatuani teen alas, ryppistin mainokset yhdeksi palloksi ja heitin ne roskiin. Minulle on kaikki menettänyt merkityksensä jo aikoja sitten, joulukuun lukien. Muistot olivat se ainoa, mikä minulla oli enää jäljellä.

Toinen luku

"Muutummeko me, vai maailma? Sanoisin, että kummatkin"

Avasin pienen patteriradion ja jäin kuuntelemaan sitä jouluista pakkosyöttöä jota se tarjosi. Joka ikisen mainoksen taustalla soi joku jouluinen sävelmä, ainutkaan mainos ei jättänyt epäselväksi vuodenaikaa. Kello lähestyi vääjäämättä kuutta, aloin varustautua ulos menemiseen. Ei minun olisi vielä pitänyt lähteä yli tuntiin, mutta paikka alkoi jotenkin ahdistaa.

"Joulu ei voi kunnolla alkaa, ellet käy K-kaupan jouluosastolla" paasasi toosa. No, sittenpäähän tuo ei alkaisi kunnolla, jos mainokseen oli luottamista. Sammutin moisen propagandalaatikon ja aloin sovittaa kenkiä jalkaan. Koko vaateparteni olin ostanut joskus vuosia sitten ja alusvaatteita lukuun ottamatta se palveli minua ympäri vuoden.

Talkkari ei ollut näkevinään minua kun astuin pimeästä rappukäytävästä lumiselle pihalle. Kukaan talossa ei pitänyt minusta, kukaan ei tosin myöskään uskaltanut sitä sanoa päin naamaa. Mummot manasivat minua elämän ehtopuolelle sisustetuissa kodeissaan, heidän tajuntaansa ei mahtunut liikaa maailmaa nähnyt 'ongelmanuori'.

"Huomenta", sanoin talkkarille, joka kääntyi minuun selin ja jatkoi lumen kolaamista kulkureitiltä. Loskaan jäi suuria levinneitä jalanjälkiä harppoessani eteenpäin kohti pysäkkiä.

Paikalla oli useitakin odottajia. Kukaan ei sanonut mitään, mutta kaikkien kasvoilta kuvastui se sama epätoivon ilme: mitähän ostaisi lapsillekin lahjaksi, tykkääkö ne vielä niistä Pokemooneista vai mitä lie, onnistuukohan kinkku, mitähän vieraat sanovat kun meillä ei olekaan kuin muovikuusi.

Sain itse pienen hetken kestäneen henkisen lepotuokion muistaessani, ettei minulla ollut enää ketään, jonka vuoksi murehtia joulusta. Nekin, jotka aikanaan nauttivat minun jouluilostani, viettivät nyt yhdessä joulua jossain kaukana täältä, toivoen etten tulisi sitä pilaamaan.

Eikä pelkoa, minua ei kiinnostanut ptkääkään nähdä niitä 'nyt pilasit taas koko joulun'-ilmeitä. Olen asiaa miettiessäni tullut siihen lopputulokseen, että tuskin se minä olin joka joulun pilasi. Joka vuosi vaan piti keksiä uusi tekosyy sille, miksi entisaikojen joulut olivat saaneet väistyä nykyisten kaupallisten pakkojoulujen tieltä. Totuus oli kuitenkin se, että maailma muuttui ja me sen mukana, pidimme sitten muutoksen suunnasta tai emme.

Raitiovaunu lähestyi kylmän tuulen puhaltaessa lumihietaleita päin naamaa. Hyppäsin sisään sen pysähtyessä ja löin lippuni leimauskoneeseen. Viimeinen kyyti tällä lipulla, takaisin päin pitäisi tulla pummilla.

Olen oppinut sulkemaan mielestäni koko tunnin, jonka vietin päivittäin julkisissa kulkuneuvoissa. Mainoksia en päässyt karkuun sielläkään, niitä roikkui lähes joka lävessä. Katselin tuskastuneena kuvaa paistetusta joulukinkusta, ylihuomenna minä viettäisin yksinäisen surullisen illan syöden mitä kaapissa oli ja tuijottaen ulos. Kukaan ei muistaisi minua, ketään ei häittäisi vaikkei minua olisi edes olemassa.

Lopulta raitiovaunu pysähtyi jarrut kirskuen Lasipalatsin eteen. Astuin ulos ja katselin ympärilläni ihmisvirrassa. Kaikilla oli kiire jonnekin, ruuhkassa nuori mies nappasi mummon käsilaukun ja juoksi pois. Vähän matkan päässä oli Joulupukki tekopartoinen.

Kolmas luku

"Ilman tätä syvää masennusta en tuskin jaksaisi elää"

Pakenin koko tilannetta asematunneliin. Ehdin luulla jo päässeeni hetkeksi karkuun, kunnes tajunta alkoi täytyä jostain tutusta melodiasta. Kävellessäni pitkin käytävää tuo vingutus alkoi lähestyä, kunnes kulman takaa ilmestyi viululla joululauluja soittanut katumuusikko. Olisin voinut heittää rahan, jos hän olisi hiljentynyt edes minuutiksi.

Lopulta varsinainen asemahallin alakerta aukesi kaikessa väriloistossaan eteeni. Punainen oli selvästikin hallitseva sävy, lähistöllä oli pieni muovinen joulukuusi karkkikaupan edustalla.

Ruokakaupan edessä Jehovan todistaja oli saanut saaliikseen pultsarin, joka siideripullo kädessään kuunteli hyvää sanaa. "Näin joulun alla rakkaus on tärkeää", hän selitti kävellessäni ohi. Pultsari nyökytteli. Rakkaus? Vieras sana.

Kävelin portaat alas ja istuuduin kiviselle penkille seuraamaan kasvavaa ihmisvirtaa. "Mä tahon Pokemonii!" huusi pentu kärryissä. "Olepas nyt kunnolla tai pukki ei tuo mitään" uhkaili äiti tuskastunut ilme kasvoillaan.

Yksinäinen Joulupukki palloili karkkikaupan edessä ja yritti parhaansa mukaan hankkiutua eroon häntä ympäröineestä lapsilaumasta. "Menkäähän nyt, pukki tulee ylihuomenna teillekin", tämä lupaili ja tarjosi taskustaan pari virttynyttä karkkia pennuille.

Hallin toisessa nurkassa siivooja yritti epätoivoisesti lakaista pentujen sisään kantamaa kuraa pois, samalla kun pikkulapsi kärryistään heitteli toisesta kerroksesta alas äidin ostamia

pahanmakuisia karkkeja, joissa oli tonttujen kuvia.

"Vain 2 yötä joulun" muistutti valomainos. Nousin ylös ja jatkoin matkaani. Elämänsä kyllästyneen näköinen opiskelija seiso Punaisen ristin joulupadan ääressä ja kiitti väkinäisesti ohi kulkevia lantinheittäjiä.

"Paskat minä koko joulusta, jos jatkat tuota nalkuttamista niin minä kyllä ryyppään kadulla koko joulun" huusi parrakas mies yleisöpuhelimeen vessojen lähellä.

Asemarakennukseen päätyyn oli heijastettu jotain jouluisia tuherruksia, teinipentujen porukka oli täysin perseet olalla nakkikioskin kulmalla. Ohi kulkeneet mummit silmäilivät heitä ja supattivat keskenään.

Pysähdyin punaisiin valoihin tuijottaen eteeni kuin zombie. Aamuyön kaunis lumisade oli muuttunut kylmäksi räntäsateeksi, joka valui kuin kyneleet pitkin poskiani. Ohi ajanut auto roiskaisi kasan loskaa muiden odottelijoiden päälle saaden aikaan useita kirouksia.

Kävelin lopulta ruotsalaisen teatterin eteen ja astuin siitä bussiin. Ketään ei kiinnostanut oliko lippuni voimassa vai ei, istuin synkkänä koko matkan töihin.

Neljäs luku

"Taidan nimetä tämän tuskan ja epätoivon juhlaaksi"

Kaksi päivää myöhemmin istuin kotonani tuijottaen ulos. Silloin tällöin siitä käveli ohitse Joulupukki tai pari. Tässä talossa ei asunut lapsia, enkä odottanut, että kukaan jaksaisi juuri muistaa minua.

Pitkästä aikaa jätin puhelimenkin päälle, ihan siltä varalta että minut sittenkin haluttaisiin kutsua oikean kuusen äärelle ylensyömään. En enää olisi välittänyt seurasta, mutta ruoka olisi kyllä kelvannut.

Asunnossa oli kuolemanhiljaista lukuun ottamatta alakerrasta kuulunutta television pauhua. Se mummo taisi olla kuuro, kun tuo volyymin taso oli täälläkin turhan kovalla. Oman radioni patterit olivat loppuneet lopulta.

Ulkona satoi jälleen lunta, lämpötila oli laskenut pari astetta pakkasen puolelle. Asunnon kylmyys tunkeutui luihin ja ytimiin. Leikittelin mielessäni tilanteella jossa kävisin kysymässä alakerran mummolta vähäsen lanttulaatikkoa, tai jopa kinkkua. Soittaisi varmaan poliisit.

Hamuilin pimeässä kaapista peltitölkin ja aukaisin sen. Tiskialtaassa oli likaisia lusikoita, otin yhden vähemmän likaisin ja ravistelin siitä pahimpia könttejä irti. Lapioin könttimäistä hernekeittoa purkista naamaan samalla kun katselin pöydällä ollutta paperia.

"Nautinnollista Helsingin energiaa" siinä luki. Vähän alempana oli ilmoitus sähköjen sekä lämmityksen katkaisusta maksamattomien laskujen vuoksi. Huokasin syvään.

Taidan olla pahasti hukassa.